

Ca l'Adela Figueras

Gelida

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Carrer Mossèn Jaume Via, 71.
Alçada: 173

Coordenades:

Latitud: 41.440431201364
Longitud: 1.8618500232697
UTM Est (X): 404919
UTM Nord (Y): 4588276

Classificació

Número de fitxa 08091 - 78
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Modernisme
Segle XX
Any 1912
Autoria de l'element: Mariano Mas i Civil (mestre d'obres)
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL / Immoble / 8323-I
Data aprovació: dv., 05/06/2015 - 12:00
Número inventari Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, 2620
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 5083101DF0858S0001YD
Fitxes associades:

Descripció

Edifici entre mitgeres d'una crugia que segons l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya consta de soterrani, planta baixa, pis i sota coberta amb teula àrab.

L'edifici és cantoner amb el carrer de la Font i s'acompanya d'un pati enjardinat. La façana principal, ubicada al carrer Mossèn Jaume Via és clarament modernista. Destaca la simetria de l'edifici i les línies sinuoses. La planta baixa consta d'un portal recte ubicat desplaçat de l'eix central de la façana. Al seu costat un finestral rectangular amb porticó de fusta i barana d'ampit feta de forja amb motius florals. El pis es caracteritza pel balcó corregut que ocupa tota l'amplada i les dues sortides del balcó. És de línies sinuoses i destaca juntament amb la barana de forja i motius florals. La decoració que emmarca les dues sortides es basa en motius vegetals molt a tall de garlanda. Disposa de dos respiralls també ornamentats amb motius florals. El tester amb línies sinuoses combina també les baranes de forja i una gran orla central en què no hi ha res escrit i segons el projecte hauria disposat l'any de construcció, 1912.

És interessant l'ús del color que s'ha fet a la façana combinant els colors crema i vermellorsos, que en destaquen molt la decoració.

Hi ha altres elements interessants com la porta de fusta i l'agafador. També consta que els mosaics hidràulics interiors són atractius.

Observacions:

La façana real és lleugerament diferent del projecte previst, tal com es pot veure a la placa interpretativa del recorregut de la ruta municipal de la Gelida Modernista.

Història

Seguint la primera onada de creixement urbà que va tenir lloc durant l'últim terç del segle XX, a Gelida es va reconèixer la necessitat d'expandir la trama urbana a mesura que els carrers històrics començaven a quedar superats. Al tombant de segle XX, es van planificar les urbanitzacions de nous carrers, com és el cas del carrer Mossèn Jaume Via. El 1900, és un moment de transformacions al carrer ben descrites per Rosselló (2011) qui documenta l'enginyer Ezequiel Porcel darrere el traçat del nou de carrer de Sant Antoni. Paral·lelament, la urbanització del tram baix del carrer Mossèn Jaume Via que ja s'havia iniciat el 1885 agafa una nova empenta entre 1905 i 1912, i a partir de 1909, també el tram alt d'aquest mateix carrer. Durant aquests primers anys del segle XX, l'eclecticisme i el noucentisme predominaven en l'estil arquitectònic dels nous edificis. No obstant això, aviat va emergir el modernisme amb tota la seva diversitat, no a través dels estíuejants ni dels grans arquitectes, sinó de la mà dels mestres d'obres i constructors locals, com la família Mas, qui va edificar la primera línia de torres per a menestrals, comparets i botiguers en una manifestació decididament popular d'aquest nou estil arquitectònic. En aquest context, la casa Maria Valls, també coneguda com a casa Delgado, al núm. 65 del carrer es va convertir en la màxima expressió d'aquest moviment.

La casa fou construïda l'any 1912 pel constructor gelidenc Mariano Mas i Civil, de la nissaga de constructors gelidencs Mas. També es coneix com a Casa Figueras, nom derivat de l'antiga propietària Adela Figueras.

El treball de Joan Rosselló i Raventós (1990) recull l'obra i l'activitat de la nissaga dels Mas, una família de paletes, constructors i arquitectes que han tingut una presència molt important en la vida de Gelida durant els segles XIX i XX. La configuració de la Gelida moderna no seria la mateixa sense aquesta influència, la qual ha significat, entre altres aspectes, la introducció del Modernisme a Gelida, la construcció de molts edificis representatius i la redacció del primer Pla General d'Urbanisme a principis de 1980. Des de la primera meitat del segle XIX, els Mas han intervingut sense interrupció en el procés de construcció de la Gelida actual, amb dos-cents anys d'una activitat amb repercussió pública. La família Mas ha destacat com a paletes, constructors i arquitectes a Gelida, amb la voluntat de dominar el sector de la construcció local per assegurar-ne l'activitat, fins al punt d'implicar-se políticament com un instrument més. Aquests constructors eren coneixedors de l'ofici i dels mecanismes per desenvolupar-lo, i també estaven dotats d'una considerable dosi de creativitat i audàcia que s'ha anat manifestant a les diferents generacions. La nissaga va iniciar-se amb la figura de Mariano Mas i Morros (1799-1880), nascut a Capellades, qui es va traslladar a Gelida al voltant de 1825. A partir d'aquí, els projectes i les construccions s'han succeït en diferents generacions. L'herència constructiva de Mariano Mas va ser recollida pel seu hereu, Francisco Mas i Romana, que es va dedicar de ple a l'ofici de constructor de cases consolidant la nissaga al poble entre 1860 i 1886. La següent generació va bifurcar l'activitat de la família. L'hereu, Mariano Mas i Civil (1861-1942), es va mantenir a l'empresa familiar, mentre que el segon fill, Lluís Mas i Civil (1863-1906) es va dedicar a la construcció de cases i va ser el primer Mas que es va decidir a projectar obertament. La fil·loxera i la crisi agrícola van centrar els germans Mas en el sector de l'estíueig a principis dels anys 1890. El 1886, els dos germans van construir la seva primera casa al carrer de Salou, anticipant el futur de la construcció a Gelida. A partir del 1900, l'activitat dels germans Mas es va caracteritzar per avançar cap al domini ple del sector de la construcció local i per la seva creativitat. El 1899, Lluís Mas va signar com a mestre constructor el seu primer projecte, redactat per Manuel Sabater, i a partir d'aquest moment, tant Mariano Mas com Lluís Mas van signar projectes. L'activitat dels Mas com a projectistes va tenir una importància cabdal en la història de l'arquitectura local, ja que va significar la introducció del Modernisme a Gelida. Aquest estil va penetrar a través dels Mas i es va manifestar com un autèntic fenomen popular, principalment en tipologies de cases entre mitgeres. Lluís Mas va ser qui primer va assajar tímidament les fórmules modernistes el 1901 a la casa Francisco Rosell (cal Quico Fuster). Després de la seva mort prematura, el seu germà gran, Mariano, va assumir el seu llegat. A poc a poc, el fill de Mariano, Joaquim Mas i Palau, es va incorporar al negoci, tal com el fill de Lluís, Delfí Mas i Valls.

Les reixes ornamentals que configuren tant l'entrada com baranes són de Cerferino Raventós (CARAFÍ 2002). Ceferino Raventós i Masana, nascut a Sant Pau d'Ordal el 1890. L'aprenentatge de ferrer i manyà el féu a cal Ferrer Nou i a cal Pep Manyà, de Sant Sadurní. Raventós fou un excel·lent forjador tal com ho demostra la seva obra, present encara en reixes, balcons o baranes de moltes construccions noucentistes i ampliacions modernistes.

Bibliografia

CARAFÍ, Enric (2002). "Feros i Ferrers a Gelida. Notes per la història dels Feros i els Ferrers a la Vila". Programa Festa Major 2002, pp. 33-45.

CARAFÍ, Mercè (1998). L'Abans. Recull gràfic de Gelida, 1890-1965. Efadós Editorial.

LACUESTA, Raquel, i GONZALEZ, Xavier (2006). Modernisme a l'entorn de Barcelona. Arquitectura i paisatge. Barcelona: Diputació de Barcelona.

RIUS, Jaume (coord.) (2011). Gelida. Retrats d'un temps. Andana Edicions.

ROSSELLÓ, Joan (1988). "La incidència de l'arquitectura de Juan Pascual i Batlle en la conformació de la Gelida actual." Miscel·lània penedesenca, vol. 12, 1988, pp. 227-242.

ROSSELLÓ, Joan (1988). "L'arquitectura i l'urbanisme.d'estiueig al Penedès". Miscel·lània penedesenca, 1989, Vol. 13, pp. 421-437.

ROSSELLÓ, Joan (1990). "Els Mas, nissaga de paletes, constructors i arquitectes de Gelida". Miscel·lània Penedesenca. 1990, pp. 493-512.

ROSELLÓ, Joan (2018). L'arquitectura de Joan Pascual Batlle dins del marc de la societat de Gelida de finals del segle XIX. La Quaderns Gelidencs d'Història i Societat – 6. Ajuntament de Gelida.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

[L'arquitectura i l'urbanisme.d'estiueig al Penedès](#)

[Els Mas, nissaga de paletes, constructors i arquitectes de Gelida](#)

[La incidència de l'arquitectura de Juan Pascual i Batlle en la conformació de l...](#)

Plano de una casa que D. Mariano Mas pretendía construir en la calle de S. Jaime del pueblo de Gelià.

Escala 1:100

Calde 18 de Enero de 1912

El maestro constructor

Opusculo de la casa de S. Jaime de Gelià

1912

1912

1912

Ca l'Adela

Casa construïda el 1912 pel mestre pràctic geliàenc Mariano Mas i Civil (1861-1942). És un edifici que fa cantonada amb el carrer de la Font i disposa d'un jardí. La façana és simètrica, d'una gran volumetria, i es considera plenament modernista. Els elements compostius i decoratius són sinuosos i de temàtica floral al capçal, les obertures i les baranes de ferro forjat de la gran balconada, així com en altres elements interiors: la porta de fusta amb l'agafador de disseny, els mosaics hidràulics i l'acolorit arrambador ceràmic del menjador. La casa és coneguda com Ca l'Adela o també Casa Figueras, nom derivat del de la seva antiga propietària, Adela Figueras.

Foto: Figueras i Solà Casa Adela, Fotografia: Arxius Municipals de Gelià.

11 Casa construïda el 1912 per el mestre pràctic de Gelià Mariano Mas i Civil (1861-1942). És un edifici que fa cantonada amb el carrer de la Font i disposa d'un jardí. La façana és simètrica, de gran volumetria, i se considera plenament modernista. Els elements compostius i decoratius són sinuosos i de temàtica floral en la cabecera, les obertures i les baranes de ferro forjat de la gran balconada, así como en otros elementos interiores: la puerta de madera con el asidero de diseño, los mosaicos hidráulicos y la colorida decoración mural cerámica del comedor. La casa se conoce como Ca l'Adela o también Casa Figueras, nombre derivado del de su antigua propietaria, Adela Figueras.

12 Maison construite en 1912 par Mariano Mas i Civil (1861-1942), maître d'œuvre de Gelià. L'édifice fait l'angle de la rue de la Font et dispose d'un jardin. La façade est symétrique. Elle affiche une grande volumétrie et un style résolument moderniste. Les éléments qui la composent et la décoration sont sinués et de type floral, notamment sur la partie supérieure, les ouvertures et les ferronneries en fer forgé du grand balcon, mais aussi à l'intérieur : la porte en bois et sa poignée élaborée, les mosaïques hydrauliques et la mur colorée en céramique de la salle à manger. La maison est appelée Ca l'Adela ou la Maison Figueras, en raison de son ancienne propriétaire, Adela Figueras.

13 A house built in 1912 by the Gelià master builder Mariano Mas i Civil (1861-1942). The building is on the corner of Carrer de la Font and has a garden. The façade is symmetrical and of a generous size and is considered to be in full Catalan Modernisme style. The features and the decorations of which it is made up are sinuous and there is a floral theme at the top in the openings and on the wrought-iron railing of the large balcony, as well as other inside features: the wooden door with a designer knob, the hydraulic mosaic and the colourful ceramic wall decoration in the dining room. The house is known as Ca l'Adela and also as Casa Figueras, getting its name from its former owner, Adela Figueras.

